

Workshop on Tibetan Poetics for the
Translation and Transmission Conference 2017

Gedun Rabsal (Indiana University, Bloomington)

Nicole Willock (Old Dominion University)

སྟན་ངག

Mellifluous Words

(kāvya)

- Furthermore, it is far too narrow to understand “*snyan ngag*” solely as literature composed in verse, prose, or mixed verse and prose. Besides that poetics is: for presenting meaningful lectures to a circle of scholars gathered together; for teaching texts based on scriptures to a crowd of many laypeople; for textual instruction to motivated students; for debating an opponent through examination and refutation; for teasing and satirizing in order to direct one’s attention to an important topic; and for chatting and discussing in order to express the motive of friendship.

- Generally speaking, *snyan ngag* is mellifluous and pleasant rhetoric, which is written in form—a myriad ways of perceiving real life in the worldly realm that arises in the human mind.

Dung dkar blo bzang ’phrin las
Dung dkar tshig mdzod chen mo (2002: 940)

Looking Glass of Poetry

Kāvyaḍarśa

- First chapter—*mārgavibhāga* (105 *śloka*)
- Second chapter—*arthālaṅkāra* (305 *śloka*)
- Third Chapter—*śabdālaṅkāra* (106 *śloka*)

སྟན་ངག་མེ་ལོང་།

Tibetan translations:

- 1st complete translation: Under 'Phags pa's [1235-1280] guidance, the translator Shong Ston Rdo rje rgyal mtshan translated with Pandita Lakṣmīkara in 1269/70
- Dpang lo tsā ba Blo gros brtan pa [1276-1342] edited this translation and wrote commentary
- 9th Situ Panchen Chos kyi 'byung gnas [1699-1774] in 1772/73 bilingual edition

སྒྲུབ་པའི་སྒྲིག་ལུགས་

An Overview of Poetics

- Textbook—1957 Qinghai Nationalities University—over 40,000 prints
  - Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro (1910-1985)
- First chapter—theoretical overview including: topics, metrics, ten guna, etc.
- Second chapter—དོན་རྒྱན། Rhetorical Embellishments; Figures of Speech
- Third Chapter: རྒྱ་རྒྱན། གཤམ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱན། རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་བ།

- བྱ་སྒྲུབ་བ།
  - ཀླུ་པ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ། བར་མ་ཚོད་ཀྱི་བྱུང་ལྡན། བར་དུ་ཚོད་པའི་བྱུང་ལྡན། ཚོད་ཅིང་མ་ཚོད་པའི་བྱུང་ལྡན། གནས་གཞན་ན་ཡོད་པ། མཐའ་ཐོག་སྐྱུར་བ། ཀུན་ཏུ་བྱུང་ལྡན། བསྐྱེད་པའི་བྱུང་ལྡན། བསྐྱེད་པའི་བྱུང་ལྡན།
- བྱ་དཀའ་བ།
  - བ་ལང་གཅིན་གྱི་བྱ་དཀའ་བ།
  - འཁོར་བའི་བྱ་དཀའ་བ། (ཀུན་བཟང་འཁོར་ལོ།)
  - དབྱུངས་སོགས་ངེས་པའི་བྱ་དཀའ་བ།
    - དབྱུངས་ངེས་པ། གནས་ངེས་པ། གསལ་བྱེད་ངེས་པ།

དཔེར་བཅོལ་གྱི་དཔེ་མཚན་

Sample Verse of Figures of Speech

དཔེ་རྒྱུན། Simile

(*upamā alamkāra*)

ངོ་བོ་ནི། ཚོག་སྒྱུར་གང་གིས་དངོས་སམ་ཤུགས་ཅི་རིགས་ལས་དཔེ་
གང་ཡིན་པ་དེ་དང་། དཔེ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་འདྲ་
མཚུངས་སུ་སྒྱུར་ནས་གོ་བར་བྱེད་པའི་ངག་གོ།

ཚོ་ཉན་ཞབས་རྒྱུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སྒོ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

This figure of speech is understood as a created similitude between referent(s) (*dpe*) and object(s) of comparison (*dpe can*), either directly or indirectly, in whatever use of words.

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 41)

དཔེ་རྒྱུན། Simile—further points

(*upamā alaṃkāra*)

-
- 32 different types of simile
  - Conceived of as rhetorical choices, on where to place emphasis
  - On hand prescribed, but on the other hand creative—“measured beauty”
- Requires knowledge of the means to express these subtle (and not so subtle) rhetorical differences
  - Relies on shared knowledge base regarding possible relationships between referent and the analogy
  - Often multiple referents, analogies, common attributes and particles signifying comparison are at work in any given stanza of verse.

Key Terms

1. དཔེ་
1. Example; analogy; object/ item to be used for comparison (*upamāna*)
2. དཔེ་ཅན་
2. Referent; object/item compared to (*upameya*)
3. མཚུངས་ཚོས་
3. Attributes of similitude; qualities shared by two (or more) objects (*sādhāraṇa-* or *tulya-dharma*)
4. མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་
4. Term used to clarify similitude (*sādrśya vācaka*)
  - 74 terms available in Tibetan for this purpose; only 65 mentioned in *Kāvyaḍarśa*

Establishing Similitude—assumed knowledge

Referent (*dpe can*) [Skt: upameya]

- ཟླ་ཉི་མེད་ your eyes
- ཟླ་ཉི་ལུས་ your body
- ཟླ་ཉི་སྐྱ་ your hair
- ཟླ་ཉི་ལྗེས་ your hands

Object for comparison (*dpe*) [*upamāna*]

- ལྷ་ལྔ་ bees
- བད་མ། lotus
- ལྗོངས་ leaves
- ལྗོངས་ལྗོངས་ branches

In the example that follows the normative role between *dpe* and *dpe can* are reversed, so it is called a simile of reversal.

དཔེ་རྒྱན།

རི་ལྷ་མ་པ་རྫོ་སྒོ་ད་པ་བཞིན།།
ཁྱོད་ཞལ་འཇུ་མ་པའི་དཔལ་འདི་མཚར།།
པད་མོ་མིག་གིས་མི་མཚོན་སྐད།།
པད་མོའི་ཚལ་ལ་རྒྱལ་འདོད་བཞིན།།

སྒྲིང་ཚེན་རབ་འབྱམས་པ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར། (1308–
1368) 612, line 3

Similar to a lotus laughing ,
Your smiling face **astounds**,
In order not to illustrate lotuses with
eyes,
is akin to wishing to win over a
garden of lotuses.

གཟུགས་རྒྱན། Metaphor

(*rūpaka*)

- རོ་བོ་ནི། དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་སོ་སོར་བཀོད་ནས་
དེ་གཉིས་འདྲ་བར་བརྗོད་པ་ཙམ་མིན་པར། དཔེ་དེ་
ཉིད་དཔེ་ཅན་དེ་ཡིན་ངོ་མའི་ལུགས་སུ་བྱས་ཏེ་ཕན་ཚུན་
ཐ་དད་དུ་མེད་པ་ལྟར་སྟོན་པའི་ངག་གོ།

- This is a figure of speech in which upon establishing an object for comparison (*dpe*) and a referent (*dpe can*), similitude between the two is not merely expressed, but the object for comparison itself is taken as the referent in a real way, indicating as if there were no distinction between the two.

ཚོ་ཉན་ཞབས་རྒྱུ་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སློབ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's
Snyan ngag spyi don (2005: 71-72)

Established Metaphors—Assumed knowledge

- ཁྱོད་ལུས་པད་མའི་འབྲི་ཤིང་།
- གསུང་དབྱངས་ཁྱུ་བྱུག་གདངས་སྟོན།
- མཁྱེན་དཔྱོད་ནམ་མཁའི་སློང་ཡངས།
- ལུས་ཀྱི་པད་དཀར།
- ངག་གི་རོལ་མོ།
- མཁྱེན་པའི་མཁའ་སློང་།
- Your body, the lotus plant
- Voice, sweet-sounding cuckoo bird
- Wisdom, the vastness of sky
- White lotus of body
- Music of speech
- Expansive sky of wisdom.

Metaphors

- Twenty subcategories

- Key divisions in these subcategories depend on use of genitive; the whole or parts of objects; rhetorical emphasis, etc.
- The example that follows could be characterized as an extended metaphor with one main referent and two analogies.

Key Terms:

- བསྐྱུས་པ། Abridged (no genitive used)
- མ་བསྐྱུས་པ། Unabridged (genitive used)

གཟུགས་རྒྱན།

སྒྲོན་ངག་གཞུང་ལྷགས་སྐྱེད་ཚལ་ཡིད་བཞིན་མཚོར།

དོན་རྒྱན་ཀུ་མུད་ངང་པའི་བྱུ་འབྲུགས་ཤིང་།

སྐྱ་རྒྱན་ཚུ་སྐྱེས་རྩར་མའི་པང་ལུང་ཆགས།

མངོན་བརྗོད་གོ་སར་ཚོགས་ཀྱི་དབུ་བ་འཇུ་མས།

Poetic treatises, a garden—at a wish-fulfilling lake,

Figures of speech (*arthālamkāra*), lilies—a flock of ducks frolicking and,

Phonetic embellishments (*śabdālamkāra*), water-born (lotuses)—a raft of ducks settled,

kennings, saffron bunches—bubbly froth smiling.

རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ། (1476–1542),

(folio 447, line 4)

གསལ་བྱེད་གྱི་རྒྱན་ illumination (*dīpakālamkāra*)

ངོ་བོ་ནི། རིགས་བྱ་བ་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོགས་གྱི་ཚིག་ཟུར་
གཅིག་ཚིག་རྒྱུ་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་ན་
ཡོད་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཚིག་ལྟག་མ་རྣམས་འབྲེལ་ཞིང་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་ངག་གོ།

ཚོ་ཏན་ཞབས་རྒྱུ་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སློ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

- This is a figure of speech that based on the existence of a term, on one aspect, such as genus (*rigs*) [Sanskrit: *jāti*]; action (*bya ba*) [*kriya*]; attributes (*yontan*) [*guṇa*]; or belonging (*rdzas*) [*dravya*], wherever suitable—in the initial, medial or final line of a verse, that term connects the remaining phrases and illuminates [the meaning of the stanza].
- Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 75-76)

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ illumination

- 12 basic subcategories consisting of:
- Four ways of emphasizing the inherent nature of a thing:
  1. genus or traits (*rigs*) [Sanskrit: *jāti*]—what group traits or characteristics it has—nouns important
  2. action or function (*bya ba*) [*kriya*]; —what an object does, verbs emphasized
  3. Attributes or specific quality traits (*yontan*) [*guṇa*]—adjectives important
  4. Belonging or possession (*rdzas*) [*dravya*]—similar to metonymy, where a specific object or part thereof represents something else
- Combined with the three available positions of the illuminating element:
  - In the initial line;
  - The medial lines or
  - The final line of the stanza
- This frequently relies on ellipsis
- A single word is the illuminating element

The following example is illumination based on action in the first line of the stanza (གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ལས་བྱ་བ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད་)

ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ།

རྟག་པར་འཇུག་གི་བདག་ཡིད་མཚོར།
གཉིས་སྐྱེས་ངང་མོ་གཞིན་རུ་མ།
མགོན་པའི་རྩ་རྩ་སྟོན་སྟོན་ཅིང་།
དགའ་སྟོའི་སྟོས་གར་བསྐྱར་བཞིན་དུ།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ལས་བྱ་བ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད་
འབྲི་གུང་ཚུང་ཚང་སྐྱེས་ཐོང་དང་པོ་རིག་འཛིན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་
(1595–1659), (101: line 6–
102)

Constantly **entering** into the lake of
my heart:
The “twice-born” bird, youthful
maiden;
The melodious rhythm of the drum
of my voice;
While performing the dance of joy!

བསྐྱོར་བའི་རྒྱན་ Repetition (*āvṛtti alaṃkāra*)

ངོ་བོ་ནི། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གཞིར་བཞག་པའི་ཚིག་གི་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གང་རུང་དུ་ཚིག་དང་དོན་ཅི་རིགས་
བསྐྱོར་བ་སྟེ་ཡང་ཡང་སྐྱོས་པའི་ངག་གོ།

འདི་ལ་ནང་གསལ་གྱིས་དབྱེ་ན། དོན་བསྐྱོར། ཚིག་བསྐྱོར།
ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་བསྐྱོར་བ་སྟེ་གསུམ་མོ།

ཚེ་ཉན་ཞབས་རྒྱང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སྐྱོ་གྲོས་
སྟན་ངག་རྒྱུ་དོན་

- This figure of speech, basically like the ornament of illumination, [key] terms are placed wherever suitable—in the initial, medial, or final line; then depending on the type [of repetition], the sense and/or word(s) are repeated again and again.
- There are three types of this figure:
  - 1. repetition of sense, i.e., meaning
  - 2. repetition of term or phrases
  - 3. repetition of both sense and terms

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 76)

བསྐྱོར་བའི་རྒྱན་གྱི་གཉིས་པ་ཚོག་བསྐྱོར་པ། Repetition of Phrases

ཟླ་བའི་བཞིན་ལྡན་གཡོན་མིག་ལྷུས་སྤྲ་མས།།

A moon-face, sidelong-glancing, slim body,

ཚགས་ལྡན་སྐྱེ་བའི་ཚོགས་ཀྱི་ཡིད་རབ་འཕྲོག།

Steals the hearts of lustful people.

སྤྲ་མཁས་བསྟན་འཛིན་བཟང་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱིས།།

Eloquent sayings of great orators—Dharma-holders,

དཔྱོད་ལྡན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་རབ་འཕྲོག།

Steal the hearts of erudite scholars.

བསྐྱོར་བའི་རྒྱན་གྱི་གཉིས་པ་ཚོག་བསྐྱོར་པ།

སྤེན་སྤེང་ལོ་ཚེན་རྣམས་སྤྱི (1654–1717/1718)

(52B, line 6)

འགོག་པའི་རྒྱན། Refutation (*ākṣepālamkāra*)

ངོ་བོ་ནི། མ་མི་མེན་མེད་སོགས་དགག་སྐྱད་དངོས་ཀྱི་
དོད་མཚུངས་པའི་དགག་ཚིག་ཅི་རིགས་བརྗོད་པའི་སྐོ་
ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ལ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་
ཉམས་ཐོན་ཞིང་མཛོས་པར་བྱེད་པའི་ངག་གོ།

ཚོ་ཉན་ཞབས་དུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སྐོ་གོས་
སྐོན་ངག་སྐྱེ་དོན་

- In this figure of speech, through the expression of whichever words of denial, substituting in value negation particles, such as *min*, *med*, *mi* and *ma*, the meaning of the phrase is made beautiful and a particularly exalted aesthetic is drawn out.
- Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 77)

Note: There are 23 subcategories. Unlike many of the above-mentioned *rgyan* where positioning of key terms is emphasized, here time itself is brought to the forefront, with such categories as “refuting the past, present or future.” Refutation could also be substituted for “denial” broadly speaking. Frequently negation words are used, but this is not mandatory.

འཇིགས་མེད་སྐྱིད་པ།

འཇུམ་པའི་ཞལ་གྱིས་གཞན་ཡིད་འཕྲོག་ན་བཅོས་མའི་བྱར་མིག་ལྟ་དེས་ཅི།
རང་བཞིན་མཛེས་པའི་སྐྱིད་པ་ཕྱ་ན་སྣ་ཚོགས་རྒྱན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ།
ཞུངས་ཡི་དྲི་བསྲུང་འཕྲུལ་ན་བྱར་རྒྱས་བཀྲུས་པ་དོན་ཡོད་མིན།
དེ་ལ་འཇུད་རྒྱའི་ཞགས་པས་མི་འཚེང་ཕྱིན་ཆད་རྟེངས་པའི་ལྷན་མི་བཟོད།

འཇིགས་མེད་སྐྱིད་པ། (1729/1730–1798)
(486, line 6–487)
(འགོག་པའི་རྒྱན། གཉིས་པ་ད་ལྟ་བུ་འགོག་པ།)

If a smiling face steals hearts, what is the use of faking a sidelong glance?

If a slender waist is a natural beauty, then what is the use of assorted jewelry?

If the waft of utpala flower is fragrant, it is pointless to bathe in scented water!

So, if we **do not tie** the lasso of embrace, **henceforth** we **will not bear** the burden of old-age.

དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱུ།

Placing (putting forth) another thing (*arthāntaranyāsālamkāra*)

ངོ་བོ་ནི། སྐབས་དེའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ཕྱོད་ལ་བཀོད་
ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྲོ་ངེས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་
བཀོད་པའི་ངག་གོ།

ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སློ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

After writing about the initially intended subject, another topic is presented to prove the first with certainty.

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's
Snyan ngag spyi don (2005: 79-80)

Note: There are 8 different subcategories; all involve a process of verifying what was initially presented, but this can be done in a variety of different ways. The structural format is frequently divided into two statements of two lines each. The following example is དོན་གཞན་བཀོད་པ་ལས་ཁྱད་པར་དོན་གཞན།

རྩ་དཔལ་སྐྱལ།

ཉི་གཞོན་ལང་ཚོ་དར་བའི་འོད་སྟོང་གཟེས།
སྲིད་གསུམ་ཡིད་ལ་དགའ་བ་སྐྱིན་པ་སྟེ།
འགྲོ་ལ་སྟོམས་པའི་ཕན་བདེ་སྐྱིན་པ་ཀུན།
སྐྱུ་གྲང་ཡི་གར་འོང་བ་ཚོས་ཉིད་ཡིན།

Morning Sun, with the brilliant splendor of
flourishing youth ,

Provides joy to hearts in the Three Realms.

All who provide happiness and well-being to sentient
beings equally ,

Appeal to everyone; this is the true nature of reality.

དོན་གཞན་བཀོད་པ་ལས་བྱུང་པར་དོན་གཞན།
རྩ་དཔལ་སྐྱལ་ཚོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་ཚོས་ཀྱི་དབང་པོ།
(1808-1887) (Page 139)

ཚྭ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ། Reversal (Distinction)

(*vyatirekālamkāra*)

ངོ་བོ་ནི། མཚུངས་པར་བཟོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གཉིས་ཤིག་སྟོན་ལ་
ཚིག་གི་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ལས་མཚུངས་པར་བསྟན་ནས། སྤར་དེ་
གཉིས་མི་མཚུངས་པར་འབྱེད་ཅིང་ཚྭ་པའི་ངག་གོ།

ཚེ་ཏན་ཞབས་རྒྱུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སློ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྤྱི་དོན་

In this figure of speech, two subjects are initially expressed as similar, either directly or indirectly; then based on that similitude, the two subjects are distinguished as dissimilar.

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's
Snyan ngag spyi don (2005: 80)

The ten subcategories of this *rgyan* are distinguished from one another through the ways in which distinction is expressed (how many distinctions, explicit or implicit comparison between *dpe* and *dpe can*, and other distinctive features of other *rgyan*, etc.). In the following example emphasis on one difference serves to highlight the *dpe can* (*upameya*).

སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར།

རབ་མཛེས་ན་ཚུང་བཞིན་ཟེར་གྱིས།
གང་ལ་ཕོག་པ་འཇུག་བྱེད་སྤང།
ཟླ་བའི་དཔལ་དང་མཚུངས་པ་ལགས།
ཟླ་བ་བསིལ་གྱི་ན་ཚུང་མིན།

With radiance, a beautiful youth's face
Makes whomever it touches smile.
She is similar to the glories of the moon.
The moon's chill is not this youth.

སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར། (1308–1368)
ཕྱོགས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན། རྣང་གསེས་དང་པོ་གཅིག་གི་ཕྱོགས་པ།
(613 line 4)

སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ། Manifesting (Occurring) (*vibhāvanālamkāra*)

- ངོ་བོ། བརྗོད་བྱ་གང་ཞིག་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྒྱུའི་ངེས་པ་བཀག་ནས་
དེ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་སྲིད་པ་ཅན་གྱིས་རང་གི་འབྲས་བུ་དེ་གོ་བར་བྱེད་པའི་
ངག་གོ།

ཚོ་ཉན་ཞབས་བྱུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སློ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

Upon refuting the commonly accepted cause in regards to the subject matter and by the mere possibility of other causal factors, then the effect is understood.

Note: The first two-lines present the refutation of the commonly accepted causal factors of an object. Three subcategories of this figure place rhetorical emphasis on types of causes (physical or mental) or the actual identity of the subject matter (i.e., lack of physical or mental cause).

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 81-82)

ཀྱུ་ལ་བ་དགོ་འདུན་ཀྱུ་མཚོ།

སྤྲ་ཡི་སྐྱེད་ཚལ་མ་ཡིན་ཞིང་།།

ཀྱུ་ཡིས་བྲན་པར་མ་བྱས་པར།།

འདོད་ཀྱའི་དཔལ་སྟེར་དཔག་བསམ་ཤིང་།།

འདི་ནི་བསོད་ནམས་ཁོ་ནས་རྟེན།

Not being a celestial topiary,

Without needing to be saturated with water,

The Wish-fulfilling tree that grants all desires,

This is solely found by merit.

ཐིང་པ་ཅན་གྱི་ཀྱུ།

ཀྱུ་ལ་བ་དགོ་འདུན་ཀྱུ་མཚོ།

(Page 451)

བསྐྱུས་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱུ།

Condensed Speech (Allusion)

(*samāsokti alamkāra*)

- ངོ་པོ་མེ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གཞན་པ་ཞིག་ཡིད་ལ་བཞག་ནས་དེ་དང་མཚུངས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་པ་ཞིག་གི་སྟངས་དོན་མི་གསལ་ཞིང་བསྐྱུས་ཏེ་བརྗོད་པའི་ངག་གོ།

In this figure, while holding in mind the desired topic, speech is condensed and the actual topic is hinted at through another similar thing.

ཚེ་ཏན་ཞབས་རྩུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སྣོ་གྲོས་སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 82)

Ways of Condensing Speech

- ལྷིའི་བསྐྱུས་བཟོད།

General condensing (allusion)

- ལྷད་གཞི་ཐ་དད་ལྷད་ཚོས་གཅིག་པའི་བསྐྱུས་བཟོད།

The condensing of speech with one particular feature in common between particular objects (khyad gzhi)

- ལྷད་ཚོས་ཐ་དད་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་བསྐྱུས་བཟོད།

Condensed speech of common and uncommon attributes (between two or more objects)

- ལྷོན་མེད་བསྐྱུས་བཟོད།

Unprecedented allusions/condensing of speech

ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་

བདག་ཅག་གཅེས་པའི་ཚོར་དག་ཏུ།
སྣ་ཚོགས་རིན་ཆེན་དུ་མའི་དགོར།
འབད་པ་ཁོ་ནས་མི་བསྐྱུན་པར།
ཚུ་ཡི་དབུ་བའི་ཚོར་དག་འཚོལ།

In the wealth that we cherish,
Abundant riches of assorted jewels--
Without making a real effort,
Seek after the wealth of water bubbles!

ལྷན་གཞི་ལྷན་ཚོས་གཉིས་ཀ་ཐ་དད་ཀྱི་བསྐྱུས་བཟོད། (སྤྱིའི་བསྐྱུས་བཟོད།)
འབྲི་གྲང་ཚུང་ཚང་སྐྱེ་སྤང་དང་པོ་རིག་འཛིན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ (1595-1659)
(112)

ཕུལ་བྱུང་གི་རྒྱན།

Extreme Expression

(*atisāyokti alamkāra*)

ངོ་བོ་ནི། བཟོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཁྱད་པར་གནས་ཚུན་གྱི་
མཚམས་ལས་བརྒལ་ཏེ་ཁྱད་བཟོད་པ་ལ། རྗོད་ཚུལ་གྱི་ཉམས་མཚར་སྤུལ་ཅི་ཆེར་
སྟོན་པའི་ངག་གོ།

A particular aspect of thing, that is the desired topic, is revealed as grander and more marvelous in an aesthetic style that transcends conventional limits and is exaggerated.

ཚེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སློ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i
blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 83)

There are four subcategories:

ཁྱད་འཕགས་སྤུལ་བྱུང་། (extremely extraordinary); ཐེ་ཚོམ་སྤུལ་བྱུང་།
(extreme doubt); དེས་པའི་སྤུལ་བྱུང་། (absolute certainty); གྲགས་
པ་སྤུལ་བྱུང་། (extreme fame)

མེན་གྲིང་ལོ་ཆེན་རྣམ་ལྷོ།

སྐྱ་དབྱངས་སྣ་མོ་ཁྱོད་གྱི་མཛེས་སྡུག་གདོང་།
དཀར་གསལ་འོད་གྱི་སྤང་པོར་འབྲེལ་བ་འདི།
ཟླ་དཀྱིལ་ཡིན་ནམ་མེན་ཞེས་རིང་མོ་ནས།
བསམས་ཀྱང་ད་དུང་སོམ་ཉི་བཟོག་མ་གྱུར།

སུལ་སྤྱང་གི་རྒྱན་གྱི་གཉིས་པ་ཐེ་ཚོམ་སུལ་སྤྱང་།
མེན་གྲིང་ལོ་ཆེན་རྣམ་ལྷོ། (1654–1717/1718)
(59 line 3)

The Goddess of Melodies, your
beautiful face,
Coiled into a heap of white-clear
light.

“Is this moon mandala or not?” after
a long while,
Thinking, yet my doubts were not
removed!

རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱུ།
Exaggeration (Hyperbole)
(*utprekṣālamkāra*)

ངོ་བོ་ནི། བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་རང་གི་ངང་
ཚུལ་ཇི་སྟར་གནས་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྒོ་བཏགས་ཏེ་སྟོན་པའི་ངག་གོ།

This figure of speech reveals and exaggerates any appropriate subject and its natural state as something else.

ཚོ་ཏན་ཞབས་རྒྱུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་སྒོ་གྲོས་
སྟན་ངག་སྦྱི་དོན་

Tshe tan zhabs drung 'Jigs med rigs pa'i blo gro's *Snyan ngag spyi don* (2005: 83)

There are three subcategories:

སེམས་ལྡན་རབ་བཏགས།	animate (anthropomorphism)
སེམས་མེད་རབ་བཏགས།	inanimate
བཞིན་སྐྱེ་ཅན་གྱི་རབ་བཏགས།	with terms for comparison (e.g. like or as)

འཇིགས་མེད་སྒྲིང་པ།

གང་སྐྱུ་མཛེས་ཤིང་ཡོན་ཏན་མད་བྱུང་གཏམ་གྱིས་ (གྱི་) ངང་ཚུལ་
གསར་བ་དེ།
སྒྲིང་བཞིའི་སྣང་བྱེད་ཉི་ལྔ་རྒྱུང་དང་སྦྱིན་སྦྱིས་བདུད་རྩིའི་ཟས་ཅན་
གྱིས།
སྒྲིང་བ་སྐྱུ་རྩ་རྩ་གཅིག་ཀུན་ཏུ་ཅ་ཅོའི་ངག་གིས་བསྐྱབས་བ་ལས།
ཚངས་པའི་བྱ་མོ་དབྱུངས་ཅན་མ་ཡང་འཁྲུན་པའི་ཞུ་བ་འབྱུལ་བ་
བཞིན།

རབ་བཏགས་གྱི་རྒྱན།
འཇིགས་མེད་སྒྲིང་པ།
(488, line 3)

Holy precious body and sublime virtues,
the talk of this new state—

Illuminators of the four continents, the
moon and the sun, demi-gods and gods,

Proclaimed this in gossipy voices
throughout the thirty-one realms of
samsara, so

The daughter of Brahma, Dbyangs can
ma, grunted as if making a request.

རྩ་དཔལ་སྤྱལ་

གངས་མེད་གོམས་པའི་ལེགས་བྱས་ཡོངས་རྫོགས་ཤིང་།
མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་ལྷན་སྦྱར་སྤྲུལ་ཚོགས་པའི་དཔལ་།
ཉི་མའི་རིགས་འཁྲུངས་ལེགས་བཤད་དམ་ཚོས་དེས་།
སྐལ་བཟང་ཐར་འདོད་ཡིད་ཀྱི་དགའ་བ་བསྐྱེད་།

Having completed all the virtues of trainings for countless eons,

The glories of the sublime qualities of major and minor marks,

The Holy Teachings of the One Born to the Sun Race (Buddha),

Provides joy to the hearts of those fortunate to desire liberation.

ཐུའི་རྒྱན་ལས་དང་པོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ
རྩ་དཔལ་སྤྱལ་ཙམ་རྒྱན་འཛིགས་མེད་ཚོས་ཀྱི་དབང་པོ།
(147)